

Dokumenttyp Rutin	Ansvarig verksamhet Barn, unga och familjehälsa	Version 6	Antal sidor 3
Dokumentägare Helena Löfwenhamn Barnhälsovårdsöverläkare	Fastställare Marja Rudenhed Verksamhetschef	Giltig fr.o.m. 2025-04-01	Giltig t.o.m. 2027-04-01

Anafylaxi på BVC

Gäller för: Barn, unga och familjehälsa, Barnvårdscentraler Värmland

Definition av och orsaker till anafylaktisk reaktion

Anafylaxi definieras som en svår, oftast snabbt insättande, akut systemisk överkänslighetsreaktion från flera organsystem, vilket gör det till ett potentiellt livshotande tillstånd. Hos barn i förskoleålder är den absolut majoriteten av fall orsakade av livsmedel.

Sannolikheten för en anafylaktisk reaktion vid barnvaccination är ytterst liten. Regelbunden genomgång av symtom på och åtgärder vid anafylaxi rekommenderas, förslagsvis vid nyanställning och därefter årligen.

Vid vaccination behöver det, förutom vaccinatören och föräldrarna, finnas ytterligare en person i nära anslutning som kan larma och hjälpa till vid en eventuell anafylaktisk reaktion. Det kan vara en kollega på BVC eller på en annan vårdinrättning i närheten.

Enligt generellt direktiv från ansvarig läkare får sjuksköterska i en brådskande situation, där läkare inte finns på plats, ge läkemedel vid överkänslighetsreaktion/anafylaktisk reaktion. Sjuksköterskan ska göra en behovsbedömning i det enskilda fallet, bedömningen samt givet läkemedel ska dokumenteras i barnhälsovårdsjournalen. Läkare ska kontaktas och så snart som möjligt undersöka barnet.

Om ökad risk för överkänslighetsreaktion bedöms föreligga ska barnet hänvisas till barnmottagning eller barnallergimottagning där det finns kompetens, utrustning och vana för att behandla överkänslighetsreaktioner.

Nedanstående eller motsvarande farmaka ska alltid finnas tillgängligt i medicinskåp för BHV-sjuksköterska på BVC-mottagning

Adrenalin autoinjektor	0,15 mg/dos, 2st
Desloratadin munlöslig tabl.	2,5 mg
- eller oral lösning	0,5 mg/ml
- alternativt annat Antihistamin	dubbel dos (jmfr FASS)
Airomir	0,1 mg/dos

Symtom på begränsad allergisk reaktion

Enbart urtikaria, angioödem, rinokonjunktivit eller lindriga gastrointestinala symtom kan ses vid en allergisk reaktion, men är inte anafylaxi.

Symtom på anafylaxi

Vid anafylaxi är flera organsystem involverade samtidigt. Reaktionen ger alltid kraftig **allmänpåverkan**, och vanligtvis ses objektiva tecken på **sviktande andning** (dyspné, stridor, ronki) och/eller **cirkulation** (låg blodtryck, svimning, urin/fecesavgång).

Det är dessutom mycket vanligt med **hud- och slemhinneengagemang** (urtikaria, angioödem, klåda, flush, svullna läppar) och **symtom från mag-tarmkanalen** (krampaktig buksmärta, upprepad kräkning, diarré).

Intensiteten av symtomen kan variera i olika organsystem.

Åtgärd vid begränsad allergisk reaktion

Preparat	Dosering	Effekt
Desloratadin tabl. 2,5 mg alt. lösning 0,5 mg/ml	1 tablett eller 5 ml per os.	Inom 60 min. Övervaka barnet i minst 60 minuter.

Åtgärder vid anafylaxi

- Lagg barnet ner och höj fotändan. Vid andningspåverkan eller kräkning, låt barnet vara i förälders knä i den position barnet föredrar.
- **Ge adrenalin, intramuskulärt i låret.** Upprepa var femte minut vid behov.
- **Larma 112.**
- Kontrollera andning och cirkulation. Ge eventuellt syrgas.
- Behandla bronkobstruktion om barnet har astma.
- Ge antihistamin om barnet kan svälja säkert.
- Övervaka barnet i väntan på ambulanstransport.
- Vid livlöshet, återuppliva enligt handlingsplan för S-HLR barn.

Adrenalin

Vikt	Adrenalin autoinjektor	Effekt
<20 kg	0,15 mg *	Inom 5 min
≥20 kg	0,3 mg (2 st 0,15 mg)	Inom 5 min

* Doseringen gäller även för barn <7,5 kg vid livshotande tillstånd

Antihistamin	Dosering	Effekt
Desloratadin, tabl. 2,5 mg eller lösning 0,5 mg/ml	2,5 mg (1 tabl alt. 5 ml) *	Inom 60 min.

*Dosering gäller för barn 1 månad till 5 år

Åtgärder vid astma

Ge inhalationer med bronkvidgande läkemedel via spacer 4–6 doser (separata inhalationer av varje dos). Upprepa vid behov efter 10 minuter.

Preparat	Dosering	Effekt
Airomir 0,1 mg/dos		
0–2 år	4 puffar	Inom 5 min
2–6 år	6 puffar	Inom 5 min

[Anafylaxi på BVC - kortversion \(pdf\)](#) (utskriftsvänlig version med underskrift för delegering av läkemedel) Rikshandboken.

Dokumentet är utarbetat av: Helena Löfwenhamn Helena Löfwenhamn